

anvendt versjon

**Fagdag fagnettverk kroppsøving
for midt- og nord- Gudbrandsdalen
31. mars (samling 3 av 3)**

Digital samling, kl. 09.30-15.30

v/

Geir Vegge

Førstelektor kroppsøving

Høgskolen i Innlandet, Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk

Intro v/ Geir

- Erfaringer og tips knyttet til digital undervisning og bruk av Zoom
- Om dagens tema og deres relasjon til tema fra samling 1 og 2

Overordnet om våre tre samlinger

Oktober- samlingen: Kroppsøvingsfagets relevans, kjerne og verdier, og hvordan disse forhold kan prege kroppsøvingsfaget. I løpet av samlingsdagen vil det også bli erfaringsdeling og noe planleggingstid til mellomarbeidet fram mot januar-samlingen.

Januar- samlingen: Kroppsøvingsfagets kompetansemål, hvordan målene i faget kan sees i sammenheng, og hvordan legge opp til egnede elevaktive læringsaktiviteter. Blant annet vil vi ta opp hvordan man som lærer kan arbeide i tråd med kompetansemålene uten at disse blir en tvangstrøye.

Mars- samlingen, etter lunsj:

Kroppsøvingsfaget koblet til en større helhet på tvers av fag, både i arbeid med de tre tverrfaglige temaene og i andre relevante sammenhenger der ulike fag kan berike hverandre.

Overordnet om våre tre samlinger

Oktober- samlingen: Kroppsøvingsfagets relevans, kjerne og verdier, og hvordan disse forhold kan pregekroppsøvingsfaget. I løpet av samlingsdagen vil det også bli erfaringsdeling og noe planleggingstid til mellomarbeidet fram mot januar-samlingen.

Hovedfokuset vårt var

- Overordnet del: respekt, likeverd, inkludering
- Fagets relevans knyttet til samfunnsutfordringer
- Trygghet, mestringstro, vi-felleskap, profittere på hverandre, kohesjon, mestringssklima

Januar- samlingen: Kroppsøvingsfagets kompetansemål, hvordan målene i faget kan sees i sammenheng, og hvordan legge opp til egnede elevaktive læringsaktiviteter. Blant annet vil vi ta opp hvordan man som lærer kan arbeide i tråd med kompetansemålene uten at disse blir en tvangstrøye.

Mars- samlingen, etter lunsj:

Kroppsøvingsfaget koblet til en større helhet på tvers av fag, både i arbeid med de tre tverrfaglige temaene og i andre relevante sammenhenger der ulike fag kan berike hverandre.

Overordnet om våre tre samlinger

Oktober- samlingen: Kroppsøvingsfagets relevans, kjerne og verdier, og hvordan disse forhold kan pregekroppsøvingsfaget. I løpet av samlingsdagen vil det også bli erfaringsdeling og noe planleggingstid til mellomarbeidet fram mot januar-samlingen.

Hovedfokuset vårt var

- Overordnet del: respekt, likeverd, inkludering
- Fagets relevans knyttet til samfunnsutfordringer
- Trygghet, mestringstro, vi-felleskap, profittere på hverandre, kohesjon, mestringklima

Januar- samlingen: Kroppsøvingsfagets kompetansemål, hvordan målene i faget kan sees i sammenheng, og hvordan legge opp til egnede elevaktive læringsaktiviteter. Blant annet vil vi ta opp hvordan man som lærer kan arbeide i tråd med kompetansemålene uten at disse blir en tvangstrøye.

Hovedfokuset vårt var

- Kompetansemål: særlig svømming, friluftsliv, vurdering
- Dybdelæring, inklusiv integrering av grunnleggende ferdigheter, kritisk tenkning og utforskende elever
- Undervisningsmetoder, motivasjon og læring

Mars- samlingen, etter lunsj:

Kroppsøvingsfaget koblet til en større helhet på tvers av fag, både i arbeid med de tre tverrfaglige temaene og i andre relevante sammenhenger der ulike fag kan berike hverandre.

Overordnet om våre tre samlinger

Oktober- samlingen: Kroppsøvingsfagets relevans, kjerne og verdier, og hvordan disse forhold kan pregekroppsøvingsfaget. I løpet av samlingsdagen vil det også bli erfaringsdeling og noe planleggingstid til mellomarbeidet fram mot januar-samlingen.

Hovedfokuset vårt var

- Overordnet del: respekt, likeverd, inkludering
- Fagets relevans knyttet til samfunnsutfordringer
- Trygghet, mestringstro, vi-felleskap, profittere på hverandre, kohesjon, mestringklima

Januar- samlingen: Kroppsøvingsfagets kompetansemål, hvordan målene i faget kan sees i sammenheng, og hvordan legge opp til egnede elevaktive læringsaktiviteter. Blant annet vil vi ta opp hvordan man som lærer kan arbeide i tråd med kompetansemålene uten at disse blir en tvangstrøye.

Hovedfokuset vårt var

- Kompetansemål: særlig svømming, friluftsliv, vurdering
- Dybdelæring, inklusiv integrering av grunnleggende ferdigheter, kritisk tenkning og utforskende elever
- Undervisningsmetoder, motivasjon og læring

Mars- samlingen, etter lunsj:

Kroppsøvingsfaget koblet til en større helhet på tvers av fag, både i arbeid med de tre tverrfaglige temaene og i andre relevante sammenhenger der ulike fag kan berike hverandre.

Hovedfokuset vårt blir

- Solidaritet
- Refleksjon og kritisk tenkning
- Bevegelsesglede i et livslangt perspektiv

Informasjon om marssamlingen, lagt ut på dekom.no fredag 27. mars

Hei kroppsøvingslærere i Norddalen!

Håper det er bra med dere, tross spesielle tider. Tirsdag 31. mars har vi vår siste av tre DEKOM-samlinger. Denne vil foregå digitalt. Nedenfor ser dere hvordan samlingen vil bli lagt opp, og hva vi vil fokusere på. Før tirsdag er det fint om dere har tatt et ferskt overblikk på overordnet del og ny kroppsøvingslæreplan. Ha et særlig øye for tverrfaglige tema. Barneskolelærere bes i tillegg se ekstra på kompetansemålene for barnetrinnet og teksten om grunnleggende ferdigheter, mens ungdomsskolelærerne bes se ekstra på temaet vurdering.

09.30: Tilkobling/ pålogging.

10.00: Samlingen starter.

Etter en introduksjon v/ Geir tar vi for oss mellomarbeidet deres fra januarsamlingen om bruk av induktive metoder i kroppsøving, der mye av tiden brukes til erfaringsdeling dere lærere imellom. I denne sekvensen deles dere i digitale grupper à 4-5 lærere. Jeg ber dere forberede en liten presentasjon og minner samtidig om oppgavens ordlyd: «Planlegg grundig, og prøv ut et induktivt preget undervisningsopplegg i kroppsøving. Hva syntes elevene om opplegget- inklusiv hva kjennetegnet elever som likte opplegget godt og mindre godt? Diskuter erfaringene dine med kolleger.»

11.00-11.20: Pause.

11.20: Spesifikke opplegg for henholdsvis barne- og ungdomstrinnet.

Geir og barneskolelærerne jobber med praksisnære eksempler i kroppsøving for barnetrinnet, med særlig vekt på opplegg preget av likeverd, respekt, inkludering og eleven som utforskende aktør. Samtidig med dette er vi så heldige å få med Kjell Evensen til å lede en sekvens for ungdomstrinnet der temaet er underveis- og sluttvurdering i kroppsøving.

12.20-13.00: Lunsjpause.

13.00: Tverrfaglige tema. Underveis tar vi en eller to korte pauser.

Vi vil bruke varierte arbeidsformer. Blant annet vil vi ta opp deres mellomarbeid nr. 2 fra januarsamlingen. Minner her om ordlyden: «Skisser et konkret tverrfaglig arbeid innen temaet Folkehelse og livsmestring. Bestem selv hvilke fag som skal inngå i tillegg til kroppsøving. Om formålstjenlig, bruk digital læreplanvisning for å finne fram til relevante formuleringer fra andre fags læreplaner.» Det vil også bli plenumssesjoner ledet av Geir og utprøving av ideer og aktiviteter i mindre grupper i digitale rom. Vi vil ta for oss opplegg som omfatter alle de tre tverrfaglige temaene (Folkehelse og livsmestring, Bærekraftig utvikling og Demokrati og medborgerskap). Noe av det vi prøver ut vil være med særlig basis i kroppsøving, mens andre opplegg vil være tydelig flerfaglige, der kroppsøving inngår som ett av flere fag. Jeg tror dette blir lærerikt og artig og gleder meg til tirsdag!

15.00-15.30 Evaluering, oppsummering, tips og lykkeønskninger.

Hilsen Geir Vegge

Kl. 10.10-10.40: Erfaringsdeling fra mellomarbeidet om bruk av induktive metoder i kroppsøving

Dere deles i digitale grupper à 4-5 lærere.

-Hver lærer presenterer etter tur mellomarbeidet sitt: «Planlegg grundig, og prøv ut et induktivt preget undervisningsopplegg i kroppsøving. Hva syntes elevene om opplegget- inklusiv hva kjennetegnet elever som likte opplegget godt og mindre godt? Diskuter erfaringene dine med kolleger.»

NB: Hver gruppe får i etterfølgende plenumssekvens to minutter taletid (gruppa kan gjerne bestemme seg for å dele et av de framkomne eksemplene, evt. kan de velge en mer overordnet tilnærming).

Kl. 10.40-11.00: Plenumssekvens

- To minutters presentasjon fra hver gruppe
- Oppfølgingsspørsmål og overordnede perspektiv, ledet av Geir

Kl. 11.00- 11.20: Pause

Kl. 10.40-11.00: Plenumssekvens

- To minutters presentasjon fra hver gruppe
- Oppfølgingsspørsmål og overordnede perspektiv, ledet av Geir

Aktuelle oppfølgingsspørsmål:

- Digital kroppsøvingsundervisning: induktive metoder, likeverd, mestringsklima...
- Er det noen perspektiver det åpner seg ekstra muligheter for ved digital undervisning?

Kl. 11.00- 11.20: Pause

Kl. 11.20-12.20: Spesifikke opplegg for henholdsvis barne- og ungdomstrinnet

- Barneskolelærerne og Geir jobber med praksisnære eksempler i kroppsøving for barnetrinnet, med særlig vekt på opplegg preget av likeverd, respekt, inkludering og eleven som utforskende aktør.
- Ungdomsskolelærerne og Kjell Evensen jobber med temaet underveis- og sluttvurdering i kroppsøving.

Om eksamensordning, hentet 30. mars 2020 fra

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/horing-om-endring-i-bestemmelser-om-vurdering-eksamen-og-eksamensordninger-i-lareplanene/> :

→ ↻ 🏠 <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/horing-om-endring-i-bestemmelser-om-vurdering-eksamen-og-eksamensordninger-i-lareplanene/>

Utdanningsdirektoratet Høringer | Presse | Kalender | Om Udir | In English

Utdanningsløpet | Læring og trivsel | Eksamen og prøver | Kvalitet og kompetanse | Tall og forskning | Regelverk, tilsyn og tilskudd

Du er her: [Forside](#) - [Eksamen og prøver](#) - [Eksamen](#) - [Høring om eksamensordninger](#)

Høring om eksamensordninger

Vi foreslår å innføre eksamen i kroppsøving, mat og helse og i språkfag. I tillegg foreslår vi å endre eksamensordningen i flere andre fag. Fortell oss hva du mener. **Fristen er utsatt til 21. april.**

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 30.03.2020

 Last ned som PDF Skriv ut

Vi foreslår blant annet disse endringene:

- muntlig-praktisk eksamen på 10. trinn
- eksamen i kroppsøving, mat og helse, kunst og håndverk, og musikk på 10. trinn
- skriftlig-muntlig eksamen i flere ulike språkfag på 10. trinn og i videregående
- endre fra lokalt til sentralt ansvar for skriftlige eksamener i norsk (Vg2) og i matematikk (1PT-Y og 1T-Y)
- forberedelsesdel i alle muntlige og muntlige-praktiske eksamener

Frist innen 21. april 2020. [Les alle forslagene og svar her.](#)

Dette er en del av en større høring om vurdering, eksamen og eksamensordninger.

Geirs barneskoleopplegg kl. 11.20-12.20

- Høre hvilke ønsker barneskolelærerne har
- Aktuelt med gymsaleksempler der prosess, mestring og likeverd står sentralt:
 - a) Minitennis: Induktiv versus deduktiv tilnærming og konsekvenser for utforsking og mestringsfølelse
 - b) Opplegg der grupper skal samarbeide om å komme fra A til B med redskap (matte el. rokking)
 - c) Opplegg der grupper lager balansedans
 - d) To elever sammen med hvert sitt stearinlys
- Kan lekpreget svømmeundervisning kombineres med fokus på kompetanseprøven på 4. trinn?
 - i) Opplegg i svømming med «Kongen befaler» som inngang til å erfare gunstig flytestilling og gunstige benspark i crawl
 - ii) Krokodille, piraja og ørn

Kl. 12.20- 13.00: Pause

Planen for resten av dagen

Kl. 13.00-15.00: Tverrfaglige tema. **Underveis tar vi en eller to korte pauser.**

- a) Erfaringsdeling fra det tverrfaglige mellomarbeidet om Folkehelse og livsmestring. Grupper à to lærere med mest mulig like klassesetrinn.
- b) Plenumssesjon v/ Geir om fagfornyelsen tre tverrfaglige tema
- c) Kroppsøvingsfaget som basisfag i arbeidet med fagfornyelsens tre tverrfaglige tema
- d) Kroppsøvingsfaget som et av flere bidragsfag i arbeidet med fagfornyelsens tre tverrfaglige tema (spillteori)

15.00-15.30 Evaluering, oppsummering og tips.

Kl. 13.00-ca 13.15: Erfaringsdeling fra mellomarbeidet om folkehelse og livsmestring

Dere deles i digitale grupper à 2 lærere.

-Hver lærer presenterer mellomarbeidet sitt: «Skisser et konkret tverrfaglig arbeid innen temaet Folkehelse og livsmestring. Bestem selv hvilke fag som skal inngå i tillegg til kroppsøving. Om formålstjenlig, bruk digital læreplanvisning for å finne fram til relevante formuleringer fra andre fags læreplaner.»

Hentet 30.mars 2020 fra

<https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/>

(print screen, Geirs understreking):

Overordnet del

Tverrfaglige temaer

 Språk og målform | Last ned | Del

Skolen skal legge til rette for læring innenfor de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, og bærekraftig utvikling.

De tre tverrfaglige temaene i læreplanverket tar utgangspunkt i aktuelle samfunnsutfordringer som krever engasjement og innsats fra enkeltmennesker og fellesskapet i lokalsamfunnet, nasjonalt og globalt. Elevene utvikler kompetanse knyttet til de tverrfaglige temaene gjennom arbeid med problemstillinger fra ulike fag. Elevene skal få innsikt i utfordringer og dilemmaer innenfor temaene. De skal forstå hvordan vi gjennom kunnskap og samarbeid kan finne løsninger, og de skal lære om sammenhenger mellom handlinger og konsekvenser.

Kunnskapsgrunnlaget for å finne løsninger på problemer innenfor temaene finnes i mange fag, og temaene skal bidra til at elevene oppnår forståelse og ser sammenhenger på tvers av fag. Målene for hva elevene skal lære innenfor temaene, uttrykkes i kompetansemål for fag der det er relevant.

Fagfornyelsens tekster om det tverrfaglige temaet Folkehelse og livsmestring

Overordnet del

Folkehelse og livsmestring

 Språk og målform | Last ned | Del

Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende.

Et samfunn som legger til rette for gode helsevalg hos den enkelte, har stor betydning for folkehelsen. Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte.

Aktuelle områder innenfor temaet er fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi. Verdivalg og betydningen av mening i livet, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner hører også hjemme under dette temaet.

Kroppsøvingsplanen om

Folkehelse og livsmestring

I kroppsøving handlar det tverrfaglege temaet folkehelse og livsmestring om å fremje god psykisk og fysisk helse og gi elevane verktøy til å ta ansvarlege livsval. Faget skal fremje eit positivt sjølvbilete som kan gi elevane ein trygg identitet. Faget skal medverke til at elevane får kunnskap om ulike perspektiv på bevegelsesaktivitetar og helse. Elevane skal òg lære å forvalte helse som ressurs på ein måte som gagnar den enkelte, og lære å ta val som er gode for eiga og andre si helse gjennom livet.

Fagfornyelsens tekster om det tverrfaglige temaet Folkehelse og livsmestring

Overordnet del

Folkehelse og livsmestring

🗨 Språk og målform | 📄 Last ned | 🌐 Del

Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende.

Et samfunn som legger til rette for gode helsevalg hos den enkelte, har stor betydning for folkehelsen. Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte.

Aktuelle områder innenfor temaet er fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi. Verdivalg og betydningen av mening i livet, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner hører også hjemme under dette temaet.

Kroppsøvingsplanen om

Folkehelse og livsmestring

I kroppsøving handlar det tverrfaglege temaet folkehelse og livsmestring om å fremje god psykisk og fysisk helse og gi elevane verktøy til å ta ansvarlege livsval. Faget skal fremje eit positivt sjølvbilete som kan gi elevane ein trygg identitet. Faget skal medverke til at elevane får kunnskap om ulike perspektiv på bevegelsesaktivitetar og helse. Elevane skal òg lære å forvalte helse som ressurs på ein måte som gagnar den enkelte, og lære å ta val som er gode for eiga og andre si helse gjennom livet.

Geirs tolkning av planverket:

- Ansvaret legges i betydelig grad på eleven.
- Ansvaret legges i betydelig grad på samfunnet/ voksensamfunnet og eleven oppfordres til kritisk tenkning om nøkkeltema som solidaritet, klima og framtid

Fagfornyelsens tekster om det tverrfaglige temaet Demokrati og medborgerskap

Overordnet del

Demokrati og medborgerskap

 Språk og målform | Last ned | Del

Demokrati og medborgerskap som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kunnskap om demokratiets forutsetninger, verdier og spilleregler, og gjøre dem i stand til å delta i demokratiske prosesser. Opplæringen skal gi elevene forståelse for sammenhengen mellom demokrati og sentrale menneskerettigheter som ytringsfrihet, stemmerett og organisasjonsfrihet. De skal få innsikt i at demokratiet har ulike former og uttrykk.

Gjennom arbeid med temaet demokrati og medborgerskap skal elevene forstå sammenhengen mellom individets rettigheter og plikter. Individene har rett til å delta i politisk arbeid, samtidig som samfunnet er avhengig av at borgerne bruker rettighetene til politisk deltakelse og utforming av det sivile samfunnet. Skolen skal stimulere elevene til å bli aktive medborgere, og gi dem kompetanse til å delta i videreutviklingen av demokratiet i Norge.

Opplæringen skal gi elevene kunnskaper og ferdigheter til å møte utfordringer i tråd med demokratiske prinsipper. De skal forstå dilemmaer som ligger i å anerkjenne både flertallets rett og mindretallets rettigheter. De skal øve opp evnen til å tenke kritisk, lære seg å håndtere meningsbrytninger og respektere uenighet. Gjennom arbeidet med temaet skal elevene lære hvorfor demokratiet ikke kan tas for gitt, og at det må utvikles og vedlikeholdes.

Kroppsøvingsplanen om Demokrati og medborgerskap

I kroppsøving handlar det tverrfaglege temaet demokrati og medborgerskap om å fremje evne til samspel i aktivitetar og refleksjon over kva eiga deltaking og eigen innsats inneber for samspel og læring i faget. Faget skal medverke til at elevane får kunnskap om og forståing av demokratiske verdier og spelereglar gjennom medverknad og medansvar i deltaking og samarbeid. Faget skal òg gi rom for å øve opp kritisk tenking og lære å handtere meningsbrytingar og respektere usemje.

Fagfornyelsens tekster om det tverrfaglige temaet Demokrati og medborgerskap

Overordnet del

Demokrati og medborgerskap

🗨 Språk og målform | 📄 Last ned | 🔗 Del

Demokrati og medborgerskap som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kunnskap om demokratiets forutsetninger, verdier og spilleregler, og gjøre dem i stand til å delta i demokratiske prosesser. Opplæringen skal gi elevene forståelse for sammenhengen mellom demokrati og sentrale menneskerettigheter som ytringsfrihet, stemmerett og organisasjonsfrihet. De skal få innsikt i at demokratiet har ulike former og uttrykk.

Gjennom arbeid med temaet demokrati og medborgerskap skal elevene forstå sammenhengen mellom individets rettigheter og plikter. Individene har rett til å delta i politisk arbeid, samtidig som samfunnet er avhengig av at borgerne bruker rettighetene til politisk deltakelse og utforming av det sivile samfunnet. Skolen skal stimulere elevene til å bli aktive medborgere, og gi dem kompetanse til å delta i videreutviklingen av demokratiet i Norge.

Opplæringen skal gi elevene kunnskaper og ferdigheter til å møte utfordringer i tråd med demokratiske prinsipper. De skal forstå dilemmaer som ligger i å anerkjenne både flertallets rett og mindretallets rettigheter. De skal øve opp evnen til å tenke kritisk, lære seg å håndtere meningsbrytninger og respektere uenighet. Gjennom arbeidet med temaet skal elevene lære hvorfor demokratiet ikke kan tas for gitt, og at det må utvikles og vedlikeholdes.

Kroppsøvingsplanen om Demokrati og medborgerskap

I kroppsøving handlar det tverrfaglege temaet demokrati og medborgerskap om å fremje evne til samspel i aktivitetar og refleksjon over kva eiga deltaking og eigen innsats inneber for samspel og læring i faget.

Faget skal medverke til at elevane får kunnskap om og forståing av demokratiske verdiar og spelereglar gjennom medverknad og medansvar i deltaking og samarbeid. Faget skal òg gi rom for å øve opp kritisk tenking og lære å handtere meningsbrytingar og respektere usemje.

Geirs tolkning av planverket:

■ Ansvaret legges i betydelig grad på eleven

■ Ansvaret legges i betydelig grad på samfunnet/ voksensamfunnet og eleven oppfordres til kritisk tenkning om nøkkeltema som solidaritet, klima og framtid

Fagfornyelsens tekster om det tverrfaglige temaet Bærekraftig utvikling

Overordnet del

Bærekraftig utvikling

 Språk og målform | Last ned | Del

Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema i skolen skal legge til rette for at elevene kan forstå grunnleggende dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, og hvordan de kan håndteres. Bærekraftig utvikling handler om å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. En bærekraftig utvikling bygger på forståelsen av sammenhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold. Menneskehetens levesett og ressursbruk har konsekvenser lokalt, regionalt og globalt.

Gjennom arbeid med temaet skal elevene utvikle kompetanse som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst. Elevene skal få forståelse for at handlingene og valgene til den enkelte har betydning. Temaet rommer problemstillinger knyttet til miljø og klima, fattigdom og fordeling av ressurser, konflikter, helse, likestilling, demografi og utdanning. Elevene skal lære om sammenhengen mellom de ulike aspektene ved bærekraftig utvikling.

Teknologi har betydelig innvirkning på menneske, miljø og samfunn. Teknologisk kompetanse og kunnskap om sammenhengene mellom teknologi og de sosiale, økonomiske og miljømessige sidene ved bærekraftig utvikling står derfor sentralt i dette temaet. Teknologiu utvikling kan bidra til å løse problemer, men kan også skape nye. Kunnskap om teknologi innebærer en forståelse av hvilke dilemmaer som kan oppstå ved bruk av teknologi, og hvordan disse kan håndteres.

Kroppsøvingsplanen om

Bærekraftig utvikling

I kroppsøving handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om naturopplevingar med vekt på trygg og bærekraftig ferdsel. Faget skal medverke til forståing for at vala den enkelte gjer, har betydning og konsekvensar for bærekraftig utvikling og vern av livet på jorda både lokalt, regionalt og globalt.

Fagfornyelsens tekster om det tverrfaglige temaet Bærekraftig utvikling

Overordnet del

Bærekraftig utvikling

🗂 Språk og målform | 📄 Last ned | 🔄 Del

Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema i skolen skal legge til rette for at elevene kan forstå grunnleggende dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, og hvordan de kan håndteres. Bærekraftig utvikling handler om å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. En bærekraftig utvikling bygger på forståelsen av sammenhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold. Menneskehetens levesett og ressursbruk har konsekvenser lokalt, regionalt og globalt.

Gjennom arbeid med temaet skal elevene utvikle kompetanse som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst. Elevene skal få forståelse for at handlingene og valgene til den enkelte har betydning. Temaet rommer problemstillinger knyttet til miljø og klima, fattigdom og fordeling av ressurser, konflikter, helse, likestilling, demografi og utdanning. Elevene skal lære om sammenhengen mellom de ulike aspektene ved bærekraftig utvikling.

Teknologi har betydelig innvirkning på menneske, miljø og samfunn. Teknologisk kompetanse og kunnskap om sammenhengene mellom teknologi og de sosiale, økonomiske og miljømessige sidene ved bærekraftig utvikling står derfor sentralt i dette temaet. Teknologitvilling kan bidra til å løse problemer, men kan også skape nye. Kunnskap om teknologi innebærer en forståelse av hvilke dilemmaer som kan oppstå ved bruk av teknologi, og hvordan disse kan håndteres.

Kroppsøvingsplanen om

Bærekraftig utvikling

I kroppsøving handlar det tverrfaglege temaet bærekraftig utvikling om naturopplevingar med vekt på trygg og bærekraftig ferdsel. Faget skal medverke til forståing for at vala den enkelte gjer, har betydning og konsekvensar for bærekraftig utvikling og vern av livet på jorda både lokalt, regionalt og globalt.

Geirs tolkning av planverket:

■ Ansvar legges i betydelig grad på eleven

■ Ansvar legges i betydelig grad på samfunnet/ voksensamfunnet og eleven oppfordres til kritisk tenkning om nøkkeltema som solidaritet, klima og framtid

Ulike
strategier

kortsiktig
detaljfokus

langsiktig
helhetsfokus

Ulike
strategier

kortsiktig
detaljfokus

langsiktig
helhetsfokus

Langsiktig fokus i tråd med
Klafkis kjernebegrep
selvbestemmelse,
medbestemmelse
og solidaritet

Arbeid med mobbing, trakassering, utestenging, rasisme og usolidarisk atferd, 1 av 3

- Mye forskning er basert på teorier om individuelle psykologiske patologier og dysfunksjoner (bl.a. Kousholt & Fisker, 2015 og Thornberg, 2018 i Lyng, 2019, Dembra nr.2 s. 13)
- Behovet for flere kvalitative sosialpsykologiske analyser tydeliggjøres (bl.a. i Basel et al, 2009 og Thornberg, 2018, begge i Lyng, 2019, Dembra nr.2 s. 13)
- Sosialpsykologiske analyser framhever i stor grad behovet for å høre til/ frykten for ensomhet/ være forlatt og behovet for å føle seg vel med egne handlingsvalg/ unngå dissonans
- Ønske om høy status
- Sammensatte kontekstuelle årsaker

Arbeid med mobbing, trakassering, utestenging, rasisme og usolidarisk atferd, 2 av 3

- Eksempel der sosialpsykologiske modeller har høy gyldighet:
 - Ønske om status kan motivere til gruppefiendtlige kommentarer i skolekulturer der slikt er «innenfor» eller på knivseggen innenfor (kan da være riktigere å si at bruker fordommer enn har fordommer)
- Elever som føler seg truet, mislikt eller presset vil lett komme i forsvar
- Å unngå at eleven kommer i forsvar er en forutsetning for å få frem kritisk refleksjon

Arbeid med mobbing, trakassering, utestenging, rasisme og usolidarisk atferd, 3 av 3

- Allport (i Lenz og Moldrheim, 2019) påpeker at fordommer både består av kognitive forestillinger og følelseskomponenter, hvorav følelseskomponenter er sterkest
- Mange forskere og forskningsmiljøer mener at mobbing, trakassering, utestenging, rasisme og udemokratiske atferd ofte best kan forstås som sosiale prosesser på avveie
- Fokuset bør derfor i stor grad flyttes fra individperspektiv til gruppeperspektiv (bl.a. professor Ingrid Lund ved Universitet i Agder, <https://www.barnevakten.no/vil-ha-ny-definisjon-av-mobbing/>, hentet 30. september 2019, Selma Therese Lyng, 2019: «Sosiale gruppedynamikker som drivkrefter i mobbing»; Claudia Lenz og Solveig Moldrheim, 2019: «Nulltoleranse- fra lydighet til myndiggjøring»)
- Et viktig prinsipp er å ikke risikere å ødelegge lærer- elev- relasjon ved å støte «mobberen» fra seg (motiverer ikke «mobberen» til selvkritiske tenkning og gir liten sjanse for framtidig atferds- og holdningsendring, især ikke holdningsendring)

Forebygging

dembra
for lærerutdannere

Demokratisk beredskap
mot rasisme og antisemittisme

- **Fordommer og gruppefiendtlighet** fungerer ved at de kan fylle noen grunnleggende menneskelige behov
- **Forebygging** starter med å fylle disse behovene med positive alternativer til fordommer
- **Forebygge gjennom å bygge:**
 - Tilhørighet
 - Myndiggjøring
 - Menneskeverd og mangfoldskompetanse

DEMBRA for lærerutdannere sine prinsipper

a) Skape et inkluderende skolemiljø der elevene gis rom og trygghet til å delta

b) Oppøve kunnskap, evne til kritisk tenkning og (selv)refleksjon

c) Utvikle forståelse for hva mangfold er og evne til å handle og kommunisere i et mangfoldig samfunn

- **samt eierskap, forankring og skolen som helhet**

a) Skape et inkluderende skolemiljø der elevene gis rom og trygghet til å delta,
eksempler

Praktiske eksempler der man profitterer på andres tilstedeværelse

- Reise seg fra gulvet som et team, med håndfatning lik som i julesangen
«så rekker jeg deg nå med glede min hånd»
- Sette seg på knærne til hverandre, ringorganisering
- Møte hverandre på benk og samarbeide om å passere hverandre
- Parøvelser med avpasset balanse i forhold til partner
- Treffe blyanter i flasker, som team
(snorsystem der 4-6 personer sammen styrer blyantens bane)
- Tømmerstokkrulling
- Team som forflytter madrass over til andre siden av salen ved å hoppe på den og få den til å skli

Kohesjon og kroppsøving

- Innhold/ metoder/ oppgaver som sannsynliggjør samarbeid og likeverd
- Bevissthet om at lærer kan endre kultur, sentrale begrep hos Bourdieu:
 - Habitus
 - Kapital
 - Felt

Venstre side (Mestringsklima) tydeliggjør mye av essensen i den nye læreplanen.

Mestringsklima		Prestasjonsklima
Fremgang og innsats	Kriteriet som blir brukt som grunnlag for evaluering og tilbakemelding	Vinne / absolutte prestasjoner
Likeverdig anerkjennelse	Basis for ros og anerkjennelse	Til de beste
Inviterer til å ta valg	Mulighet for å ta valg	Dirigerende
Oppmuntrer til prøving og feiling	Måten å presentere og strukturere læringsoppgavene på	Liten aksept for at det gjøres feil
Forskjelligartede grupperingsformer	Hvordan elevene grupperes	Etter ferdighet

b) Oppøving av kunnskap, evne til kritisk tenkning og (selv) refleksjon, eksempler

Stasjon Utenforskap

Fem personer sammen, der personen født først på året får et ark med oppgaver som skal gjennomgås og kun denne personen får se oppgavearket. Vedkommende leser kun «for alle»- teksten høyt for de to andre. Øvrig tekst holder han for seg selv.

- 1) For alle: «Alle kaster og mottar liksomball innad i gruppa, kos dere med artige kast og mottak»
- 2) For alle: «Alle skal alltid kaste tilbake til personen født tidligst på året (meg)»
- 3) For alle tekst: «Fortsatt skal alle alltid kaste tilbake til personen født tidligst på året (meg)»;
Hemmelig tekst som du bare du skal vite om og som du skal følge: Du kutter etter hvert ut å kaste til enkelte av gruppedeltakerne.
- 4) For alle: «Alle kaster og mottar liksomball innad i gruppa, kos dere med artige kast og mottak.»

Stasjon Utenforskap

Fem personer sammen, der personen født først på året får et ark med oppgaver som skal gjennomgås og kun denne personen får se oppgavearket. Vedkommende leser kun «for alle»- teksten høyt for de to andre. Øvrig tekst holder han for seg selv.

- 1) For alle: «Alle kaster og mottar liksomball innad i gruppa, kos dere med artige kast og mottak»
- 2) For alle: «Alle skal alltid kaste tilbake til personen født tidligst på året (meg)»
- 3) For alle tekst: «Fortsatt skal alle alltid kaste tilbake til personen født tidligst på året (meg)»;
Hemmelig tekst som du bare du skal vite om og som du skal følge: Du kutter etter hvert ut å kaste til enkelte av gruppedeltakerne.
- 4) For alle: «Alle kaster og mottar liksomball innad i gruppa, kos dere med artige kast og mottak.»

Eksempler på aktuelle oppfølgingsspørsmål

- Fikk alle den samme opplevelsen i øvelsen?
- Hvordan følte du det?
- Skulle du ønske at noe var annerledes ved øvelsen?
- Hva må til for at alle skal få en god opplevelse?

Forumteater

- Grunnlag: Eksempel om hijab-trakassering og mulige lærerhåndteringer i Lenz og Moldrheim, 2019, s.47.

c) Utvikle forståelse for hva mangfold er og evne til å handle og kommunisere i et mangfoldig samfunn, eksempel

Dere deles i grupper à 2 lærere

- Elever jobber sammen i par, som speilbilder av hverandre.
- Begge har en gjenstand i hånden, f.eks. et stearinlys.
- Personen født på høyeste månedsdato starter med førerlyset og dermed førerrollen og den andre gjør tilsvarende bevegelser og uttrykk
- Førerrollen byttes flere ganger underveis ved å bytte lys
- Variasjoner:
 - lærer ber elevene bevege seg med mellom høyt og lavt
 - lærer ber elevene bevege seg som om de flyr av gårde i en rolig vind
 - lærer ber elevene bevege seg i gradvise overganger mellom frustrert og tilfreds
 - lærer ber elevene bevege seg slik at den andre føler seg mest mulig bra

Bruk eksperimentell musikk, f.eks. Mezzoforte, samt vurder å bruke musikk fra ulike kulturer

Stasjon «Spillteori»

- Dere deles i grupper à 2 lærere
- Vi spiller en variant av fangens dilemma, der det tenkte scenariet er en fotballkamp
- Rammer:
 - To sammen, hvor hver har følgende to lapper å velge blant: «Jeg trækker motspiller på foten» og «Jeg trækker ikke motspiller på foten».
 - Organisert som seriespill der deltakere gjennomfører en serie à 20 spill med den samme deltakeren. Hvis tid og datateknisk mulig prøver man med en annen deltaker etterpå.

Oppgave: få flest mulig egne poeng

Poenggivning:

- 4p: Du trækker på motspillers fot og den andre trækker ikke på din
- 3p: Ingen trækker på hverandres føtter
- 2p: Begge trækker på hverandres føtter
- 1p: Du trækker ikke på motspillers fot og den andre trækker på din

Brett og riv ut følgende to lapper:

«Jeg trækker motspiller på foten»

«Jeg trækker ikke motspiller på foten»

**Skriv ned dine egne poeng i skjemaet under.
Oppgaven din er å få flest mulig egne poeng.**

Serie A

Spill 1: p
Spill 2: p
Spill 3: p
Spill 4: p
Spill 5: p
Spill 6: p
Spill 7: p
Spill 8: p
Spill 9: p
Spill 10: p
Spill 11: p
Spill 12: p
Spill 13: p
Spill 14: p
Spill 15: p
Spill 16: p
Spill 17: p
Spill 18: p
Spill 19: p
Spill 20: p

Serie B (med en annen deltaker enn i serie A)

Spill 1: p
Spill 2: p
Spill 3: p
Spill 4: p
Spill 5: p
Spill 6: p
Spill 7: p
Spill 8: p
Spill 9: p
Spill 10: p
Spill 11: p
Spill 12: p
Spill 13: p
Spill 14: p
Spill 15: p
Spill 16: p
Spill 17: p
Spill 18: p
Spill 19: p
Spill 20: p

Antall poeng du oppnådde totalt: _____

Hva er spillteori?

- Bakgrunn: Spillteorivarianten «Fangens dilemma», der valgene våre sees på som et spill som avhenger av hva vi tror andre vil gjøre.
- Aktuelt bakgrunnsstoff: Breivik, G. “The doping dilemma. Some game theoretical and philosophical considerations”; *Sportwissenschaft*, 17, 1, (1987) 83-94. Der er spillteori satt i en kontekst om doping i idrett og utøveres valg om å dope seg eller ikke.
- Spillteori kan anvendes også for andre situasjoner der valgene våre er avhengig av hva vi tror andre vil gjøre.
- I opplegget med øvingslærerne 31. mars anvente vi spillteori knyttet til hva som gagnar en selv og andre, og hvordan ønsket utvikling kan sannsynliggjøres. Intensjonen med spillteori- sekvensen var at man gjennom utprøving skulle erfare hva som skal til for å skape vinn/vinn-situasjoner (induktiv tilnærming). Stasjonen kobles særlig sterkt til Banduras begrep mestringsstro (i dette tilfellet: at mine valg kan påvirke andres valg slik at det gagnar fellesskapet).

Om «Tit for tat»

- «Tit for tat»: en enkelt programmert datamaskin som startet hver runde med dueller med å være snill (i vår sammenheng: ikke tråkke motspiller på foten)
- Maskinen svarte alltid med å være snill dersom motparten var snill i forrige runde, i motsatt fall var den i neste runde egoistisk.
- «Tit for tat» sanket flest poeng i seriespillet med andre dataprogrammer

Refleksjonsspørsmål for ytterligere anvendelse av spillteori i skolen.

- Tenk deg at du ønsker å bruke spillteori som arbeidsform og ønsker fokus på respektfull språkbruk (som bruk av skjellsord og ordbruk preget av gruppeforakt). Hvilke fag vil du be med på samarbeidet og hvordan vil du anvende spillteori?
- Tenk deg at du ønsker å bruke spillteori som arbeidsform og ønsker fokus på arts mangfold og klima. Hvilke fag vil du be med på samarbeidet og hvordan vil du anvende spillteori?
- Tenk deg at du ønsker å bruke spillteori i vaksinasjonsprogram mot farlig smittsom sykdom. Hvilke fag vil du be med på samarbeidet og hvordan vil du anvende spillteori?
- Kan spillteori anvendes for andre temaområder i skolen? Kom gjerne med egne eksempler og prøv ut.

Evaluering

Markér på linja ved besvaring av spørsmålene nedenfor.

8) I hvor stor grad mener du at elevenes faglige utvikling er en viktig oppgave for skolen?

Ingen grad

Svært stor grad

9) I hvor stor grad mener du at elevenes psykososiale utvikling er en viktig oppgave for skolen?

Ingen grad

Svært stor grad

10) I hvor stor grad mener du at å jobbe for trygge og inkluderende læringsmiljø er en viktig oppgave for skolen?

Ingen grad

Svært stor grad

11) I hvor stor grad **jobber du** for å tilrettelegge for trygge og inkluderende læringsmiljø for elevene?

Ingen grad

Svært stor grad

12) I hvor stor grad **opplever du å ha kompetanse** i å tilrettelegge for trygge og inkluderende læringsmiljø for elevene?

Ingen grad

Svært stor grad

Hva synes dere var spesielt bra på denne samlingen og hvorfor?

I hvilken grad tenker dere denne samlingen bidrar til at dere er bedre forberedt til opplæring etter Kunnskapsløftet 2020?

Tenk på de tre samlingene i oktober, januar og mars som en helhet.

I hvilken grad tenker dere samlingene bidrar til at dere er bedre forberedt til opplæring etter Kunnskapsløftet 2020?

Takk for samlingene og lykke til med fortsettelsen! Mvh Geir Vegge